

Vytvorenie na adjektívach založenej metódy na meranie prototypov konzumentov alkoholu medzi vysokoškólákmi

BRUTOVSKÁ, O.¹, OROSOVÁ, O.²

¹Katedra psychológie, Univerzita PJ Šafárika v Košiciach, Slovenská republika

²Katedra pedagogickej psychológie a psychológie zdravia, Univerzita PJ Šafárika v Košiciach, Slovenská republika

Cítace: Brutovská, M., Orosová, O. (2015). The development of an Adjective Based Method for Measuring Drinker Prototypes among University Students. *Adiktologie*, 15(2), 124–136.

VÝCHODISKÁ: Predchádzajúce výskumy preukázali vplyv prototypov na konzumáciu alkoholu, avšak zväčša boli zamerané na všeobecné prototypy konzumentov alkoholu. V tejto súvislosti dokonca chýbajú metodiky, nakoľko autori využívajú rôzne zoznamy adjektív pri popise prototypov konzumentov alkoholu. **CIELE:** (1) preskúmať, ktorými adjektívami vysokoškóláci popisujú prototypy (abstinenta, sociálneho a ťažkého konzumenta alkoholu) a vytvoriť metodiku merajúcu tieto prototypy; (2) načrtnúť faktorovú štruktúru vytvorenej metodiky. **METÓDY:** Prezentované sú dve štúdie. Štúdia 1 – Dáta boli zozbierané od 184 slovenských vysokoškólakov (54,9% žien; $M_{vek}=21,3$; $SD=1,77$). Respondenti odpovedali na 3 otvorené otázky zisťujúce adjektíva, ktorými vysokoškóláci popisujú prototypy konzumentov (abstinenta, sociálneho a ťažkého konzumenta). Na analýzu dát bola využitá kvalitatívna a frekvenčná analýza. Štúdia 2 – Dáta boli zozbierané od 422 slovenských vysokoškólakov (55,9% mužov; $M_{vek}=21,06$; $SD=0,10$). Respondenti hodno-

tili 27 adjektív na 7-bodovej škále vo vzťahu k trom prototypom konzumentov alkoholu. Na analýzu dát bola využitá faktorová analýza. **VÝSLEDKY:** Vytvorená bola metodika merajúca prototypy konzumentov alkoholu (abstinenta, sociálneho a ťažkého konzumenta), ktorá pozostávala z inštrukcie, 27 adjektív pre každý prototyp, ktoré boli hodnotené na 7-bodovej škále. Faktorovou analýzou boli vyextrahované 3 faktory pre každý prototyp: extravergia, neuroticizmus, svedomitosť. **ZÁVERY:** Prínosom je vytvorenie metodiky merajúcej prototypy konzumentov alkoholu s tromi vyextrahovanými faktormi, ktoré môžu byť použité v ďalších štúdiách a analýzach napr. v SEM pre komplexné vysvetlenie konzumácie alkoholu vysokoškólakov. Potrebne je preskúmať prototypy konzumentov alkoholu v širšom kontexte s ďalším využitím v programoch prevencie s cieľom zmeny hodnotenia odlišných prototypov konzumentov alkoholu, ktorý môže byť mediátorom efektívnosti programov prevencie.

KLÚČOVÉ SLOVÁ: PROTOTYPY KONZUMENTOV ALKOHOLU – SLOVENSKÍ VYSOKOŠKÓLÁCI – METODIKA

Došlo do redakcie: 30 / PROSINEC / 2014

Přijato k tisku: 18 / SRPEN / 2015

Grantová podpora: Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0253-11, VEGA 1/1092/12.

Korespondenčná adresa: Mgr. Monika Brutovská / brutovska.monika@gmail.com / Department of Psychology, Faculty of Arts, PJ Safarik University in Kosice, Moyzesova 9, Kosice 040 01, Slovak Republic